

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évszámra 3 ft o. é.

Helyben előfizetheti Demjén L. és Keresztény Pál urak kereskedésében, hol egyes számmal is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Mirdetel díj: 8 hasábos garmond sorért 6 ft s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadóhivatalban, Demjén László könyv- és kereskedésében. Pesten: Zeisler M. (királyutca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Voglerner (Neuer Markt 11. sz.) Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse öf. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstraße 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stuttgart.
Nyiltéri ozlkkek: sora után 20 kr. előleg beklűdése mellett, a szerkesztőséghez címzendők.
Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Pest, april 11-én.

Országgyűlésünk még e hó 16-án s így a képviselői mandátum lejárta előtt bezáratik.

Nemsokára a küzdél őrösen marad. A bajvívókat már napok óta bágyadság jellemzi. Nem képesek érdeket kelteni. Még a kíváncsiság is elveszté ingerét.

A karzatokat gyéren látogatják. Mindenki tudja, hogy a meghasonlás a jóbarátok között csak alkalom és látszat. Fegyveröröknek nincs éle, a szóbeszéd pedig gondolat nélkül untat.

A képviselő házban, hol a nemzeti értelmiség különböző irányainak, mint egy gyupontban egyesülve kellene lenniök, töbet kívánunk, mint üres szöllumokat.

Amde az utóbbi hetek alatt tartott beszédek leg-hatásosabb részeit a hazafiás dióitók, a többség telteinek, a kormány törekvéseinek gyanúsítása, a fájdalom már, szokásossá vált, sértő kifejezések, az időölő szalma-cséplés képezték; nem tudtuk a beszélők tapintatlanságát, kik így akarták választóik bizalmát ujra kiérdemelni bámuljuk-e inkább, vagy az ellenzék azon közönyét, hogy parlamentünk, nemzetünk eddigi jóhírnevével ily keveset gondolt.

Még hagyján, ha az ily irányú hatra-vakra beszélgetés csak a kérdéssé törvényjavaslatok törvényerőre emelésének megakadályozására szolgálna, a nélkül, hogy meszebb kiható eredményei lennének, miután a mártiusi napokat ugyis a langyosabb april váltá föl, nem méltatlankodnánk; de midőn a politikai küzdelem eszközei oly kevés megfontolással használtatnak, hogy a pártérdekben kivívni szándékolt eredmény elválaszthatlan a közügynek okozott kár veszélyes következményeitől: okvetlenül kárhözváltani kell azon taktika alkalmazását, mely perczekre sikerre vezetlet ugyan, de a jövő igényeit figyelembe nem veszi s így az eredmény a közbő szempontjából csak látszat és nem valóság.

Hát ha még meggondoljuk azt, hogy azon ildom-talanság, melylyel a többség és kormány hazafiságát kétségbevonatik s legtisztább szándékát alaptalanul gyanúsitják; ez nemcsak illoyalis, de a népnél a törvény iránti tiszteletet csökkenti, s bizalmatlanságot kelteven az ország végrehajtó hatalma iránt, megfosztja azt ama nélkülözhetlen erkölcsi erőtl, melyet jelen állapotaink közt mi sem pótolhat!

Erélyt s cselekvést kívánnak a kormánytól, s ime csaknem tehetetlenségre szeretnék s igyekeznek kárhözváltani. Tettekre nógatják, még is kezeit lekötve szeretnék tartani!

Igaz, hogy a törvények iránti laza tisztelet oka részben a közelmúltban rejlik. Ezt akkor a viszonyok kimenthették, sőt kötelességgé is tehették, midőn maga a hatalom forrása a kíméletlen és állandó törvényszegés vala, midőn a nemzet alkotmánya e legbecesebb és feltettebb kincse lévén megátadva, az erőhatalom ellen irányult önvédelem oly eszközök használatát is jogsossá tette, melyeket ma, midőn a nemzet ujra ura önmagának, midőn saját törvényhozása, nemzeti kormánya örkődik szabadsága fölött, nem kellene nem szabadna elő venni, annál kevésbé oktanul és mindenáron használni. Valóban ideje lenne már a pártérdek szikkotú láthatárán fölül emelkedni s félre lökni a kétélű eszközöket s felhagyni a gyakorlatatlan teoriák kergetésével; kü-ömben a törvény iránti tiszteletlenség által oly törekvések verhetnek a nép szívében mély gyökereket, melyek fel-burjánztatása könnyű dolog, hanem kiirtása még akkor

is óriási munka — egy idő múlva épen lehetlen — ha ép azok állanak is a kigyomláláshoz, kik a konkolyt örvendező arezczal hinték el.

Gál Jenő.

Pest, 1872. april 12-én.

Nemsokára ünnepélyesen be fog záratni az országgyűlés. Ez állésszak utolsó heteiben a képviselőházban történt események valóban oly természetűek valának, hogy mindaz, ki a haza jólétét és közzgazdászati felvirulását óhajtja mélyen el kell, hogy szomorodjék a történetek fölött.

Mennyi sürgős törvényjavaslat terjesztetett a ház elé, és mennyi valóban égető sükséggé vált intézkedéseket vártunk és várhattunk volna még jogosan a már feloszlatni készülő országgyűléstől.

Ez alkalommal, csak a közlekedés-ügy körüli teendőket érintem; ezek is roppant számmal vannak. Ott a sok közül — ama törvényjavaslat, mely az első erdélyi vaspályának az állam által nyújtott biztosítékát felemeli, s megöngedi a pályának, hogy új kibocsátványt eszközölhessen; szabályozza egyuttal annak megfelelőleg a társulat az állam irányában fennálló kötelezett-ségeit stb.

Ott a tiszavidéki vasutat illető törvényjavaslat, mely engedélyt akar adni a mezőtur-örösháza-mező-hegyesi pálya építésére.

Ott a temesvár-orsovai, s még több számtalan vonal, melyeknek építése mielőbb engedélyezendő volna. És hogy mindezt itt fel és fel nem sorolt ügyek mily nagy fontosságu horderővel bírnak a közlekedésre nézve — azt hiszem belátja a nem szakember is. Aradra egy árupályaudvart kellene felállítani. — Ott a zsilvölgyi közszéntelep, melynek termékeit olcsón és gyorsan kellene szállítani. stb. stb.

És mindeme fontos ügyek háttérbe szorítottak esupa pártérdekből, mely a parlamentet még működni sem engedte.

A nép tudja ezt, — és érezni fogja velünk együtt ama hátrányok okozta bajokat, melyeket az ellenzék meggondolatlan inparlamentaris eljárása szült, és — szülni fog.

A nép felfog ébredni ama büvölomból, melyben az ellenzék csáb-beszédei ringattak. Tudni fogja magát a jövő követválasztásoknál mihez tartani, s bizonyára meg fogja választani azokat, kikre a haza sorsát bízza.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Belgrád. A „Jedinstvo“ szerint a bosnyák törökök fegyverbe állittatnak, nagy sietéssel szállítják az ágyukat és löszereket Zwornikhoz.

Zágráb. A polgármester elnöklete alatt küldöttség megy Pestre, kérelmezni a kormánynál, a Száva-szabályozásra egyesült társaság számára az engedélyt.

Az országházból.

Pest, april. 11.

r. A képviselőház tegnapi ülésében Antalfy K. benyújtja a gyergyói tanítótestület kérvényét, melyben a felekezeti tanítók fizetésének minimumát és nyugdíjszabályzatát törvényhozással megállapítani kéri.

Napirenden lett volna Tisza K. és Helfy Ig. indítványainak felvétele.

méhez tartozott ugyan, mégis ez alkalommal nem csekély erőfeszítésbe került fölzávart lelki állapota és békétlensége fölött uralkodni.

Első törekvése lón a kőszá-hírekkel szemben bizonyos tudást szerezni. Útnak indította tehát két hü emberét, megparancsolván szigorán, hogy addig meg ne pihenjenek, míg ő fenségét második Rákóczy Györgyöt élve vagy halva, de mindenestre saját személyében föl nem találák, ha szintén Váradig, Ecsedig vagy Sáros-Patakig kell is hogy vándoroljanak.

Görgény vára alatt azonban csak hamar megharsan a trombita.

— Ördög és pokol! — gondolja magában Lázár István uram — pár nap óta a megveszett fáma nem trombitált-e eleget fülembre? mit jelentsen ez?...

A várnagy két csiki tizedest vezet elébe.

Lázár István uram ismerté személyesen e két derék harczost, dandárjához tartoztak ök, midőn ő Maros-Vásárhelyre az országgyűlésre utazott.

— Szóljatok!... riadott reájok csak nem nyakukba borulván — ti a derék hadhoz letetek beosztva?... ti a fejedelemmel voltatok!... hol van ő fensége?... mi történt?... miért vagytok oly ügyefogyottak?... miért nem jött véletek Damokos Gábor uram?... szóljatok!... szóljatok!... A két derék harczos alig birt lélezgethez jutni... Igen, ök jelen voltak a Gyalu és Fenes közötti osatán, mindent elbeszéltek, végre azt is, hogy Lónánál mindketten sebet kapván (egyiknek

Tisza Kálmán kijelenti, hogy miután a czélt, melyet határozati javaslata által elérni akart, hogy t. i. a kormány az árvizkárosult vidékekre nézve saját felelősségére intézkedjék, a miniszterelnök nyilatkozata által elérve látja, s miután meg van győződve arról, hogy a jövő törvényhozás számon veszi a miniszterium által tekintetben tett intézkedéseket — határozati javaslatát visszavonja.

Lónyay gr. miniszterelnök erre felelvé, hangsúlyozza, hogy Tisza K. is elismeri, miszerint ez ügyben a házat megnyugtatta a kormány nevében tett nyilatkozatával. A kormány eljárása a vizkárosult vidéken teljesen correct volt. Előbb a terveket kellett kidolgoztatni. A budgetben vannak olyan tételek megszavazva, melyekből a kormány e célra költséget fordíthatott, s hogy erről nem tehetett előleges bejelentést a háznak, ennek nem a többség az oka.

Az illető vidék megnyugtására és felvilágosításul követelése sorol elő a miniszterelnök. Az idő rövidsége miatt e részben törvény nem alkottatván, a kormány elvállalja a felelősséget a teendőért. A bajon akkép szándékszik segíteni, hogy az érdekeltek előlegeket nyerjenek az államtól s azt idővel visszatérítsek; sőt hozhatni a felségelés czélljából áldozatokat is.

A víz által károsított terület 800,000 hold, mely az államnak évenként 3 millió egyenes adót hoz. Husvét táján állapodott meg a kormány a teendőkben. Első volt a tervek elkészítése, hogy a vizet le lehessen csapolni. A Beregszó felső vonalon töltési és átmetszési munkálatok szükségessége, a Beganál medertisztítás. E munkálat nagy hasznót fog hozni, s csak 150,000 ftba kerül. A Bégánál teendő munkálatok által 300,000 ftval 150,000 hold lesz ármentes, melyből 50,000 hold most is víz alatt áll. A Temes balpartján védőtűések készítése, s a folyó-átmetszések általi szabályzás ismét 300,000 ftba fog kerülni, mi által ismét 300,000 hold tétetik ármentessé. Az összes kiadás, 860,000 ftba van számítva. Torontálban zsilipeket kell építeni, hogy ismét 300,000 holdat a vízirtól meg lehessen menteni; egy csatorna tervezetik e végre a Dunába vezetendő. Mindezekről a részletes tervek készek, s a szabályozási költség 4 ftbnál nem kerül többé holdanként. Bácsme gyében 200,000 hold ármentesítése tárgyában most folynak az előmunkálatok. A Ferencz-csatornánál a vízlecsapolás már meg is kezdetelt nagy sikerrel. A munkák mindenféle megkezdésvén, bő segélyforrás nyílik a népek keresetre, segély nyújtatik az inségben.

A kormány társulatokat alakított a munkálatok keresztülvételére, s a kellő pénzt előlegezi nekik. A kormány mindezt saját felelősségére tette, s hiszi, hogy a jövő törvényhozás helybehagyását megnyeri, miután a visszatérítendő előlegek az adóképeség biztosítására, fokozására szolgálnak.

A kormány gondoskodni fog arról is, hogy az Arad-, Békés-, Csanád- és Csongrádmegyék, sőt a felső-tiszavidéki vizkárosultak inségben is segítsen, hol ismét 125,000 hold lesz ármentesítendő. A kormány az ország más vidékeiről is gondoskodik, hol valódi inség van, módot nyújt munkára, keresetre.

A kormány mindezeket Tisza K. indítványa előtt tette, nem várt arra, hogy kötelmeire figyelmeztessék. A kormány jövőre is teljesíteni azokat, elvállalja a felelősséget, s intézkedéseiben megmarad saját hatáskörének korlátai közt.

Helfy indítványa az esti 8—10 óráig tartandó üléseket illetőleg mellőztetett.

fején kötelék, másoknak karja volt felkötvé) török rabságba estek.

— Nos — riadott reájok balsejtelemmel Lázár István uram — mi jártaban vagytok?...

— Uram — szólt az idősb — nyeregágyhoz kötve mint kutyákat húrczolt Bonczhidáig a török, már sorba állítva voltunk, hogy kivyézzenek, midőn megérkezik Barcsai Ákos s a basa megkegyelmezett... most Barcsai Gáspár urammal jövünk, ki elküldött előre, hogy mindent elbeszéljünk s tisztességes elvonulás feltétele alatt a várat föl-kérjük! — Soha!... riadott reájok Lázár István uram — székelekre vagytok-e, vagy a dicő ő fajnak fattyu, korcs ivadéka? Hogy néztek szeme közé annak a ki vonakodik yelem e várfalakon utolsó csepp vérig védelmezni a haza szent ügyét!...

A várnagy jelentette, hogy Radnóthája fölött roppant tábor húzódik a völgyen fölfele.

— Hogy jöjjenek! — szólt lelkesülten Lázár — látni... érezni fogják, hogy az ösök harci erénye nem halt ki a nemzedék szívéből... hogy egy csatával még nincs veszve minden!...

Görgény vára alatt a trombita újabb meg-harsan. Barcsai Gáspár az új fővezér megérkezett s a fejedelem nevében a vár feladását kívánja.

Barcsai Gáspárral tordamegyei és maros-széki csapatok valának, hiányos fegyverzetű és ostrom-ágyuk nélkül, de a vár sem volt jobb állapotban, Lázár István uram későn és kedvetlenül foglalta el állását, az események sebes rohama

Legujabb táviratok.

Bécs, apr. 11. Azon tegnap elterjedt hírek ellenében, mintha Petersburgból állítólagosan a békét fenyegető politikai tudósítások érkeztek volna, a legújabb reggeli lap azt írja, hogy azok teljesen alaptalanok. Valamint azon versiók is alaptalanok, hogy a külügyi hivatalba olyan hírek érkeztek volna, melyeket így lehetne magyarázni.

Prága, apr. 11. A nagybirtokos alkotmánypártiak győzelmé bizonyos, s a feudálisok már a felett tanácskoznak, ne vonuljanak-e esetleg végképen vissza a választásoktól.

Konstantinápoly, april 10. Gortsakoff egy körjegyzékben kijelenti, hogy a Sebastopolban fogantatott munkálatok nem bírnak hadi jelentőséggel.

Madrid, april 11. Cataloniában néhány carlista banda merült fel, azonban gyorsan szétszórtaták.

London, apr. 10. Egy párisi magántávirat azt állítja, hogy Thiers határozottan kinyilatkozta, miszerint a mostani ulvevlendrszert meg akarja szüntetni, és jövőre elegendő lesz, ha az utazók a határon nevüket bejelentik. Hírszerint a látározási illetékek is meg fognának szüntetenni.

Ulster tartomány egy küldöttsége tegnap emlékiratot nyújtott át Gladstonenak, mely Irland különböző társadalmi osztályaihoz tartozó 3000 személy által van aláírva; Gladstone ez alkalommal egy Belfastban tartandó lakomára hívták meg. Az emlékirat elismerését fejezi ki Gladstonenak, az irlandi ügyek körül szerzett érdemeirért. Gladstone válaszában utal azon gyámolításra, melyben a parlamentben Irlandból való kölögés által részesítette. Kinyilatkozta, hogy igen sajnálná, ha a meghívást nem fogadhatná el. Reméli, hogy Irlandban a helyzetet megnyugtatón találandja. Későbbben fogja meghatározni azon időt, melyben a meghívásnak eleget tehetendő.

A „Times“ Philadelphióból 3-ról következő táviratot hoz: „A cabinet a Granville-féle jegyzék tárgyalását péntekig elhalasztá. A válasz igen gondosan lesz szerkesztve. Hivatalos közlés szerint az amerikai állás változatlan marad. — Az egész ügynek Genfbe kell utastatnia. Amerika mindent a választott bíróság eldöntésére biz.“

Lapszemle.

A „Pesti Napló“, azokhoz, kik fölvetik azt a kérdést, vajjon Németország nem fog-e törekedni a legközelebbi jövőben arra, hogy a német egységet osztrák területen befejezze? — egy másik kérdéssel fordul. Azzal, hogy nem fogna-e az ilyesmi Franciaország helyzetét Németországgal szemben megkönnyíteni? A mi szövetségünk szintyle becses Németországra nézve, mint Olaszországé, barátságunkra szüksége van. Csálódnak azok, kik azt hiszik, hogy Ausztria fölbomlása esetén a magyar állam csak oly könnyen tovább is fönállhatna. Ha azon esemény egy nagy európai conflagratio folytán be is következnék, — ki biztosít arról, hogy a historiai jog tiszteletben fog tartatni? Akkor a győző akarhatja dönt, s a stratégiai tekintetek: s ezek aligha szólnának mellettünk. Életérdekünk azért azt parancsolja, hogy fontartsuk a pragmatica sanctiót, czélszerű belreformok utján gyűjt-sünk erőt, így fog legbiztosabban erősödni államiságunk is; Németországgal pedig ápoljuk a jó egyetértést és barátságot, melyet számos közös érdekünk csak elősegíthet.

meglepte. Az erődítményeket helyreállítani s szükségelt ételmi és védéskészletekkel ellátni nem vala ideje.

Ez járult, hogy az őrséget a török győzelemnek hire aggályossá tette, gazdaságuk és családjuk védtelen maradván és eszközbe jutván, hogy a közelebbi tatárpusztítások alkalmával is hány tűzhely, hány házi szentély lett áldozata véres földuláshnak, haza vágyakoztak.

Lázár István uram megtett ugyan mindent, hogy a közügy szentsége és győzelemre jutása iránti bizalmat helyreállítsa, de maga is azon körülmény folytán, miszerint ezuttal nem török tatár ellen, hanem székeley székeley vér ellen kellend, hogy harczoljan, kissé ingadozott. Ehez járult, hogy kiküldve volt bizalmas emberei visszaérkezvén hírt hoztak, hogy a fejedelem sebesülten Váradra vitetett s hadserege nincs többé.

— Ha veszve minden! — sohajtott föl emészto fájdalommal Lázár — egyetlen várból hogyan lehetne az igazság és szabadság ügyét helyreállítani? ... s a várat földadta.

A várorség azonnal hazabocsátatott, de Lázár István uram tanácskozás ürügye alatt maradásra kérést, mert a várfeladásával késedelmeskedett, daczára a földadasi föltételeknek, a mely várnak néhány nap előtt még parancsnoka vala, most fogoly lett azon várnak legselebbebb pincze börtönében.¹⁴⁾

¹⁴⁾ Lásd Lázár családkönyve.

TÁRCSA.

PÁRTKÜZDELMEK.

(Korrajz.)

Irtá:

Komáromy Ferencz.

XIV.

Lázár István uram ezalatt a görgényi vár örzésével, s a falak kijávitásával foglalkozott. Ő, a ki anyiszor mérte össze kardját a török fegyverrel, a ki annyi kontyos bégnak szabdalat már hátába, szerette volna most is ott lenni szemben a törökkel, de az ő ura és fejedelme a szászsebesi táborból őt hazaparancsolta, azt rendelvén, hogy a csiki tartalék-gyalogsággal Görgény várába vonuljon.

— Miért, hogy csak a derék had lón kirendelve a csatára? — gondolta magában — hát az edzettebb karokra nem lesz vala szükség? midőn a haza veszélyben forog, a ki csak fegyvert bír, nem köteles-e kiállani a sikra? igen, a sikra... óh, ha én is a sikon lehettem volna!...

Lázár István uram pásztoroktól került kőszábeszéd alapján csakhamar értesült a hazának és fejedelemnek gyászos sorsa felől. Végtelen lón az ő honfibanata és elkeseredése. Mint vallásos embernek az Isten akaratán való megnyugvás jelle-

